

Thesis Title	Between Two Selves: Politics of Identity and Negotiation of Rights for Kayan Refugees in Mae Hong Son Province, Thailand	
Author	Mr. David Ranger Lawitts	
Degree	Master of Arts (Sustainable Development)	
Thesis Advisory Committee	Dr. Chayan Vaddhanaphuti	Advisor
	Asst. Prof. Dr. Chusak Wittayapak	Co-advisor

ABSTRACT

The creation and negotiation of identity are prevalent themes in both refugee studies and the studies of ethnic tourism. For cross-border asylum seekers, loss of place and homeland has radical effects on group identity as diasporas attempt to recreate their communities and traditions in a new land. In ethnic tourism, the objectification and commoditization of minority peoples and cultures force shifts in perception of indigenous culture and knowledge both from within the community as well as from tourists, tour operators, and the larger populations amongst which the toured groups reside. This study examines the state of ethnic tourism in three interconnected Kayan villages in Mae Hong Son, in which the Kayan women—also known as “long necks” for the brass coils they wear—are placed on display for tourists at the behest of influential businessmen, and with the complicity of local officials and military units.

This case study presents a unique example of ethnic tourism in that the Kayan in the tourist villages are given special rights and privileges in comparison with their ethnic brethren living in neighboring refugee camps due to their value as a promotional tool and economic boon for the once impoverished and underdeveloped Mae Hong Son. Many of them are registered and documented with multiple statuses, including “highlander,” “migrant worker,” and “refugee”.

This study examines the relationship between sovereign nations and marginalized refugee populations in the creation of identity. It examines the impact that ethnic tourism has on indigenous culture, comparing traditional Kayan meaning and significance of the neck-coiling practice with the new commoditized and objectified meanings within the tourist village. It documents the spread of “long neck tourism” in Thailand and Burma, including the trafficking of Kayan into new tourist villages, and the impact that the purchase and sale of human life has on self-concept. It also examines the complexities of the Kayan’s political status within the Thai state, as their value as a tourism commodity has allowed them to register for ID cards and statuses that a normal refugee would not be allowed. Finally, this research examines the politics of control of the “long neck” image, as a myriad groups—such as provincial governments, UNHCR, third countries such as New Zealand, and ethnic militias such as the KNPLF—all vie for control and ownership of both the Kayan image and the actual physical bodies of the Kayan themselves.

Theoretical analysis displays the relationship between sovereignty, objectification, and negotiation for the Kayan in Mae Hong Son. As refugees, the Kayan have few rights or leverage, and the larger entities around them express their sovereignty in the form of political control, control over residence and movement, and control over the raw life of the Kayan. These groups include governments, businessmen, and militants, and their expressions of sovereignty show themselves in the forms of objectification, commoditization of culture, and the outright objectification of the Kayan body as a purchasable and tradable commodity in itself. The concepts of sovereignty and objectification are strong factors in the lives of such marginalized peoples, yet with such little room to maneuver, the Kayan still find ways to negotiate rights and reassemble their ethnic identity along indigenous lines. The final section of this thesis shows ways in which the Kayan in Mae Hong Son’s tourist villages negotiate their position by playing large actors off each other, and manipulating the media for their objectives.

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์	ระหว่างสองตัวตน: การเมืองเรื่องอัตลักษณ์และการต่อรองเพื่อสิทธิของผู้อพยพชาวค่ายในจังหวัดแม่ฮ่องสอน ประเทศไทย	
ผู้เขียน	นายเดวิด เรนเจอร์ ลาวิทส์	
ปริญญา	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การพัฒนาอย่างยั่งยืน)	
คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	อาจารย์ ดร. ชยันต์ วรรธนะภูติ	อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชูศักดิ์ วิทยาภัก	อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

บทคัดย่อ

การสร้างและการต่อรองอัตลักษณ์เป็นแนวคิดหลักที่ศึกษากันอย่างกว้างขวางในแวดวงการศึกษาเกี่ยวกับผู้ลี้ภัยและการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์ สำหรับผู้ที่ข้ามแดนในฐานะผู้ลี้ภัยการเมืองนั้น การต้องจากพื้นที่ที่เคยอยู่และบ้านเกิดเมืองนอนถือเป็นสิ่งที่เกิดที่มีนัยยะสำคัญสำหรับการสร้าง อัตลักษณ์ของกลุ่มคนเหล่านั้น ในฐานะที่เป็นผู้พลัดถิ่นที่พยายามสร้างชุมชนและวัฒนธรรมของตนเองอีกครั้งในสภาพแวดล้อมที่ต่างไปจากเดิม สำหรับการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์นั้น กระบวนการที่ทำให้ชนกลุ่มน้อยและวัฒนธรรมของพวกเขากลายเป็นวัตถุและเป็นสินค้าได้ผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อการรับรู้ที่มีต่อวัฒนธรรมและความรู้ดั้งเดิมของพวกเขา ซึ่งไม่ใช่เฉพาะการรับรู้ที่เกิดขึ้นภายในชุมชนของพวกเขาเท่านั้น แต่ยังรวมไปถึงผู้ที่อยู่ในธุรกิจการท่องเที่ยว ไม่ว่าจะเป็นนักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการ และขยายวงกว้างออกไปสำหรับผู้ที่อยู่ในธุรกิจการท่องเที่ยว ด้วยสถานการณ์ที่กล่าวมา งานศึกษาชิ้นนี้มุ่งศึกษาถึงสถานการณ์ปัจจุบันของการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์ในหมู่บ้านชาวค่าย 3 หมู่บ้านในจังหวัดแม่ฮ่องสอนที่อยู่บริเวณที่ติดต่อเชื่อมโยงถึงกัน พื้นที่ดังกล่าวเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่รู้จักกันดีว่าเป็นหมู่บ้านกะเหรี่ยงคอยาว ที่ผู้หญิงของเผ่านี้มีประเพณีสวมห้วงทองเหลืองไว้ที่คอ โดยที่ห้วงทองเหลืองที่พวกเขาใส่ในอีกแง่หนึ่งคือใส่ไว้โชว์เพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว ที่อยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของนักธุรกิจและผู้ประกอบการ โดยมีข้าราชการระดับท้องถิ่นและหน่วยงานทหารรัฐเห็นเป็นใจ

งานวิจัยชิ้นนี้เป็นตัวอย่างที่ศึกษาการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์ โดยเฉพาะเจาะจงไปที่กลุ่มชาวค่ายในหมู่บ้านที่อนุญาตให้นักท่องเที่ยวเข้าไปเยี่ยมชมได้ ซึ่งชาวค่ายที่อยู่ในหมู่บ้านดังกล่าวถือเป็นผู้ที่ได้รับอภิสิทธิ์และสิทธิพิเศษมากกว่าผู้ลี้ภัยกลุ่มอื่นๆ ที่อยู่ภายใต้ลี้ภัยบริเวณใกล้เคียงกัน

ที่เป็นเช่นนี้ เนื่องจากพวกเขามีคุณค่าในฐานะเป็นเครื่องมือส่งเสริมการท่องเที่ยวและการพัฒนาทางเศรษฐกิจโดยรวมของจังหวัดแม่ฮ่องสอนที่ครั้งหนึ่งถูกมองว่าเป็นจังหวัดที่ยากจนและยังไม่พัฒนาเท่าที่ควร ในการศึกษาชิ้นนี้พบว่า ผู้ลี้ภัยหลายคนได้รับการจดทะเบียนและมีเอกสารรับรองหลายสถานะที่หลากหลายกันไป เช่น สถานะบุคคลพื้นที่สูง แรงงานต่างด้าว และ ผู้ลี้ภัยทางการเมือง เป็นต้น

นอกจากนี้ งานศึกษาชิ้นนี้ยังมุ่งแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างอำนาจอธิปไตยและผู้ลี้ภัยที่ถูกทำให้เป็นผู้ที่อยู่ชายขอบของสังคม ความสัมพันธ์อันนี้ส่งผลต่อการสร้างอัตลักษณ์ของพวกเขา ที่การท่องเที่ยวชาติพันธุ์ส่งผลกระทบต่อวัฒนธรรมดั้งเดิม นำไปสู่การสร้างความหมายใหม่ของชาวค้ายันในการสวมห่วงทองเหลือง อันเป็นผลมาจากกระบวนการทำให้กลายเป็นวัตถุและสินค้า กระบวนการที่เกิดขึ้นนี้ได้สนับสนุนให้การท่องเที่ยวชมหมู่บ้านกะเหรี่ยงคอยาวเป็นที่แพร่หลายทั้งในประเทศไทยและประเทศพม่า ซึ่งก่อให้เกิดกระบวนการลักพาตัวชาวค้ายันเพื่อสร้างเป็นหมู่บ้านสำหรับนักท่องเที่ยวแห่งใหม่ตามมา รวมไปถึงการซื้อขายชีวิตมนุษย์ที่เชื่อมโยงต่อแนวคิดเกี่ยวกับเรื่องตัวตน โดยเฉพาะความซับซ้อนเกี่ยวกับสถานะทางการเมืองของชาวค้ายันภายใต้รัฐไทย เนื่องจากชาวค้ายันในฐานะที่เป็นสินค้าสำหรับการท่องเที่ยวได้รับสิทธิพิเศษในการจดทะเบียนเพื่อมีบัตรประชาชนและสถานะพิเศษต่างๆ ที่ผู้ลี้ภัยทางการเมืองกลุ่มอื่นๆ ไม่สามารถมีได้ ประการสุดท้าย งานวิจัยชิ้นนี้ประสงค์ที่จะศึกษาถึงแง่มุมของการเมืองในเชิงการสร้างและควบคุมภาพลักษณ์ชาวกะเหรี่ยงคอยาวที่เกิดจากผู้คนและกลุ่มองค์กรที่มีความหลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นจังหวัดแม่ฮ่องสอน สำนักงานผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ ตลอดจนประเทศที่ 3 อย่างประเทศนิวซีแลนด์ และองค์กรทางด้านทหารอย่าง KNPLF โดยกลุ่มต่างๆ เหล่านี้ต่างแข่งขันกันเพื่อที่จะควบคุมและแสดงความเป็นเจ้าของทั้งภาพลักษณ์ของชาวค้ายันในเชิงนามธรรมและร่างกายในทางรูปธรรม

เมื่อวิเคราะห์กรณีศึกษาดังกล่าวในเชิงทฤษฎี ได้ข้อค้นพบที่แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างอธิปไตยของชาติ กระบวนการทำให้กลายเป็นสินค้า และการต่อรองในรูปแบบต่างๆ ที่เกิดขึ้นต่อชีวิตของชาวค้ายันในจังหวัดแม่ฮ่องสอน การที่ชาวค้ายันในฐานะที่เป็นผู้ลี้ภัยทางการเมืองมีสิทธิบางประการหรือสามารถทำกิจกรรมบางอย่างได้นั้น แสดงให้เห็นถึงอำนาจอธิปไตยในรูปแบบของ การควบคุมทางการเมืองของกลุ่มคนและองค์กรต่างๆ ตั้งแต่รัฐบาลเจ้าหน้าที่ทหาร และนักธุรกิจ ซึ่งเป็นการควบคุมในการพำนักและอยู่อาศัย การเคลื่อนไหว ที่ขยายอาณาเขตครอบคลุมไปถึงการกำกับชีวิตที่เป็นเลือดเนื้อของคนค้ายัน และในท้ายที่สุดการควบคุมต่างๆ ได้ก่อรูปเป็นกระบวนการทำให้ร่างกายชาวค้ายันกลายเป็นวัตถุและสินค้าทางวัฒนธรรม เมื่อเป็นเช่นนี้แล้ว ร่างกายของชาวค้ายันก็ไม่ต่างอะไรกับสินค้าที่ซื้อขายหรือแลกเปลี่ยนได้นั่นเอง

แนวคิดเกี่ยวกับอาชีพโดยและกระบวนการทำให้กลายเป็นวัตถุคือปัจจัยที่มีอิทธิพลมากที่สุดที่ทำให้คนเหล่านี้ถูกผลักดันให้กลายเป็นคนขายของของสังคมที่มีเพียงพื้นที่เล็กน้อยให้ขยับเขยื้อน ชาวคายนยังต้องหาหนทางที่จะต่อรองสิทธิของตนเองและรักษาอัตลักษณ์ชาติพันธุ์ที่คงความเป็นดั้งเดิมไว้ในขณะเดียวกัน สำหรับส่วนสุดท้ายของวิทยานิพนธ์ชิ้นนี้แสดงให้เห็นถึงวิธีการที่ชาวคายนในจังหวัดแม่ฮ่องสอนต่อรองตำแหน่งแห่งที่ของตนเองโดยแสดงเป็นผู้กุมเกมตลอดจนกำหนดและควบคุมการรายงานข่าวของสื่อมวลชนเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของตนเองอย่างแบบขล